

# IMPACTUL ALEGERILOR PREZIDENTIALE DIN STATELE UNITE ALE AMERICII ASUPRA UNIUNII EUROPENE. STUDIU DE CAZ: ALEGEREA LUI TRUMP ȘI A LUI BIDEN

Ion Bistrieanu este absolvent al specializării Relații Internaționale  
și Studii Europene,  
promoția 2018-2021  
email: [ion.bistrieanu98@e-uvt.ro](mailto:ion.bistrieanu98@e-uvt.ro)

## ABSTRACT:

This research proposes an analysis on the implications of the presidential elections in the United States of America on the international stage and implicitly on the European Union. Two electoral successes are being studied here, that of Donald Trump and Joe Biden. The two administrations present in the two mandates are being researched, the focal point being mainly their foreign policy and its impact on transatlantic relations. For a better understanding of this democratic phenomenon, we need to take a closer look at the causes that led to these presidential victories, respectively the internal situation of the American society and the electoral campaigns undertaken. The two electoral races analyzed are characterized by a strong ideological contrast, which is reflected in the foreign policy promoted by the United States of America in that period of time, due to the incorporation of the concepts endorsed by the triumphant candidate within the American administration. Thus, it is noted that the policy promoted by Donald Trump on the international stage is one which is clearly in conflict with that of the European Union, it constitutes an ideological distancing in the transatlantic relations, while the policy promoted by Joe Biden wants a synchronized, active and unitary Western ideology between the two parts. At the end of the paper, it is remarked that the two presidential elections are representative for the future of transatlantic relations, and potential perspectives on the evolution of these interactions are presented.

**Keywords:** Presidential, Elections, EU, U.S.A., Policies, Administration, Transatlantic, Joe Biden, Donald Trump

---

## INTRODUCERE

Lucrarea de față își propune să analizeze și să evidențieze influența președintelui Statelor Unite ale Americii asupra Uniunii Europene. Această analiză este una pe mai multe domenii de interes precum cele economic, social, cultural și diplomatic. Ambii actori prezentați în lucrare dețin un rol fundamental pentru continentul american și cel european, iar un studiu al interacțiunilor dintre cei doi este de o importanță sporită pentru mediul academic din domeniul relațiilor internaționale. Uniunea Europeană reprezintă o uniune politică și economică între mai multe state independente și suverane, iar Statele Unite ale Americii o republică constituțională federală. Astfel, se poate observa că dacă ținem cont de faptul că Uniunea Europeană este definită de existența unor mulți lideri politici, iar președintele american fiind

unicul conducător și simbolul politic al statului, este necesară o analiză a acțiunilor acestuia pentru a putea observa ramificațiile politicilor americane asupra construcției europene și a relațiilor internaționale.

Scena internațională reprezintă un mediu volatil, predispus la schimbări drastice într-un interval de timp relativ scurt. Acest lucru se datorează faptului că la nivel global există o multitudine de actori care au diferite ideologii și care concurează pentru beneficii economice și putere. Prin analiza impactului alegerilor prezidențiale din statul american asupra construcției europene putem să stabilim un sistem de diminuare a acestei influențe externe și să formăm o delimitare clară între interesele naționale și cele internaționale dintre cele două. Astfel, interacțiunile dintre Statele Unite ale Americii să fie unele previzibile, fără să poată destabiliza relațiile transatlantice dintre cele două.

Scopul cercetării este de a analiza intensitatea influenței liderului Statelor Unite ale Americii asupra Uniunii Europene și de a prefăta anumite perspective privind evoluția acestei interacțiuni dintre cei doi actori de pe scena internațională. Întrebarea care trebuie soluționată prin actuala lucrare este: Poate președintele Statelor Unite ale Americii, prin intermediul acțiunilor sale, să producă schimbări majore în cadrul relațiilor internaționale sau chiar în interiorul Uniunii Europene? Aceste modificări, dacă au loc, influențează categoric sectorul economic, social, cultural și diplomatic în cadrul interacțiunilor transatlantice. Astfel, nevoia de a analiza aceste implicații este una fundamentală pentru întreg globul.

## **CAP. I DEFINIREA TERMENILOR ȘI A CONTEXTULUI**

### **1.1. DEFINIREA TERMENILOR**

Conform Constituției Statelor Unite ale Americii (Constituția Statelor Unite Ale Americii, 1787, pp.1-36), alegerile prezidențiale reprezintă metoda democratică prin care este ales conducătorul cetățenilor americani. Victoria electorală nu se bazează doar pe votul popular ci și pe obținerea majorității minime de 270 de electori în cadrul Colegiului Electoral. Votul popular din cadrul statelor americane stabilește numărul de electori care își vor manifesta suportul pentru candidatul ales de către majoritatea cetățenilor. Electorii depun un jurământ pentru a vota în cadrul Colegiului Electoral în conformitate cu dorința populară exprimată de votul cetățenilor. Președintele ales dispune de o imensă putere politică, el reprezintă șeful guvernului și comandantul suprem al forțelor armate. Astfel, președintele Statelor Unite ale Americii reprezintă persoana, încredințată de către popor, cu cea mai mare putere politică și de decizie din cadrul statului.

Statele Unite ale Americii reprezintă o republică constituțională federală, compusă din 50 de state și un district federal, fiind cea mai puternică economie de pe glob și cea mai mare forță militară, conform datelor oferite de The World Factbook (CIA, 2021). Astfel, poziția statului american este una de lider al globului. Michael Beckley (Tufts Now, 2019), consideră că hegemonul nord-atlantic reprezintă unica superputere mondială, aducând ca argumente dominația americană de pe scena internațională, din punct

de vedere economic, militar și diplomatic. Acest lucru se poate observa categoric pe glob, statistica lui Max Roser (OWID, 2013), ne prezintă faptul că modelul american de guvernare democratic al statului este cel mai răspândit de pe glob, cu un număr de 99 democrații pentru anul 2018. Astfel, fiind vizibilă influența și importanța fundamentală a Statelor Unite ale Americii asupra ordinii mondiale actuale.

Uniunea Europeană reprezintă o uniune politică și economică formată din 27 de state europene. Conform datelor oferite de către site-ul Europa.eu (Uniunea Europeană, 2021), construcția europeană reprezintă cel mai mare exportator la nivel global și cea mai mare piață de import pentru peste o sută de state, fiind și cel mai mare donator de ajutor umanitar de pe scena internațională. Principalele obiective ale acesteia sunt: dezvoltarea economică, socială, culturală a statelor membre, protejarea drepturilor omului, egalitate, coeziune între statele membre, protecția mediului, solidaritate. Astfel se poate observa poziția de lider a Uniunii Europene pentru continentul european, dar și rolul fundamental în cadrul relațiilor internaționale. Statele Unite ale Americii reprezintă un aliat și un important partener comercial pentru proiectul european, datele oferite de The World Factbook susțin această idee de legătură strânsă între cei doi actori de pe scena internațională: 20.7% din exportul și 14.5% din importul Uniunii Europene se realizează cu hegemonul american (CIA, 2021). Majoritatea statelor membre ale construcției europene fac parte din NATO, alături de Statele Unite ale Americii. NATO reprezintă o alianță militară defensivă cu rolul de a asigura pacea și securitatea transatlantică.

Contextul internațional este unul definit de globalizare, de tendințe tot mai globaliste care provin din mai multe domenii fundamentale de acțiune ale unui stat: economic, social, cultural. Scena internațională este una interconectată, statele fiind dependente unele de celelalte. Globalizarea a avut un impact major asupra ordinii mondiale: a produs interdependența între majoritatea țărilor de pe glob, aceasta fiind în majoritatea cazurilor una de factură economică. Conform datelor oferite de The Heritage Foundation, pentru anul 2021, 99 de state au o economie liberă, reprezentând majoritate la nivel global (The Heritage Foundation, 2021). Aceste date ne oferă o perspectivă asupra succesului globalizării, care a reușit să impună economia de piață în cadrul unui număr considerabil de state, în ciuda tendințelor protecționiste naționale. Un factor important și relativ nou pentru scena

internațională îl reprezintă internetul și impactul acestuia asupra societății la nivel mondial. Pentru finalul anului 2020 un număr de 4,949,868,338 de cetățeni au avut acces la internet, în conformitate cu datele oferite de Internet World Stats. Aceștia reprezintă un procent de 63.2% din populația globului (Internet World Stats, 2021). Factorul acesta este unul fundamental pentru a putea defini actuala situație de pe glob, informația circulând la o viteză și cu un potențial de propagare uriaș în societățile care dispun de internet. Astfel, orice schimbare survenită la nivelul scenei internaționale are ramificații pentru întreaga populație conectată la internet, influențând domeniile de activitate vitale pentru state: economie, societate, cultură și relații internaționale.

## 1.2. DEFINIREA CONTEXTULUI INTERNAȚIONAL ȘI ISTORIC

Relațiile între statele care au stat la baza formării Uniunii Europene și Statele Unite ale Americii sunt unele istorice, care se întind pe mai multe domenii și în diferite perioade. Acestea încep să capete importanță odată cu cele două conflicte mondiale, statul american fiind aliatul Occidentului pe continentul european. Claire Daley (CIVITAS Institute for the Study of Civil Society, 2010) consideră că relațiile de cooperare profundă între cele două construcții încep să își pună amprenta asupra relațiilor internaționale cu Planul Marshall, un sistem de investiții americane cu scopul de a reface economiile europene care erau devastate de către Al Doilea Război Mondial, pentru a asigura existența unei economii europene și a unei ordini globale stabile care să balanseze răspândirea ideologiei comuniste. Această cooperare se bazează pe principii și interese comune, Statele Unite ale Americii fiind un susținător al proiectului european încă de la apariția Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului. Această strânsă legătură transatlantică se poate observa în diferite domenii precum cel militar, economic, diplomatic și umanitar. În domeniul militar cooperarea în cadrul NATO reprezintă principala interacțiune de mare anvergură între Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană. Datorită acestei colaborări intense în diferite momente ale istoriei se poate considera că această alianță este una puternică și de durată. Daniel Kochis (2019, pp. 109-137), este de părere că prezența statului american în Europa este mai puternică decât a fost vreodată, argumentul principal fiind investițiile ridicate ale hegemonului nord-atlantic pe acest continent, la care se adaugă un

număr de 72 de mii de soldați americani fiind prezenți pe teritoriul Uniunii Europene, iar numeroase baze navale și aeriene americane sunt localizate în Europa. Astfel, putem observa faptul că forțelor militare ale statului american sunt fundamentale pentru securitatea în regiunea europeană. Conform datelor oferite de către site-ul Guvernului Statelor Unite ale Americii, pentru anul 2019, statul american a colaborat cu construcția europeană pe domeniul drepturilor omului, diplomatic și cel al combaterii terorismului (United States Embassy in EU, n.d.). Aceste rapoarte analizează posibilele cazuri de terorism și încălcare a drepturilor omului pe teritoriul european, cu scopul de a eradica aceste elemente prin colaborare, cooperare, misiuni diplomatice sau chiar intervenții militare.

Un rol important în actualul context al relațiilor internaționale îl au multinaționalele, care dețin o influență ridicată și ascendentă asupra statelor, uneori chiar și asupra interacțiunilor și a ordinii de pe glob. David Smith (The Sunday Times, 2015), consideră că aceste companii internaționale au contribuit decisiv la propagarea globalizării și a pieței libere, oferind ca exemplu implementarea acestui sistem economic și de către China. Astfel, se poate observa că elementul ideologic, național, intern al statului este în contrast cu sectorul economic, acest domeniu fiind modelat de scena internațională pentru a permite adaptarea la sistemul actual al ordinii globale, definită de globalizare. Aceste corporații au un potențial imens pentru scena internațională, ele fiind o sursă de potențiale investiții și dezvoltare pentru state. Pentru anul 2020 cele mai bogate zece companii din lume depășesc cumulul PIB-ului statelor globului, singurele care fac excepție fiind Statele Unite ale Americii și China, conform ABC Finance (Hemming, 2020). Astfel, se conturează o dependență între capitalul multinaționalelor și guvernele statelor lumii. Luând în considerare datele pentru anii precedenți, se preconizează că această tendință ascendentă de îmbogățire a multinaționalelor va continua, iar diferențele dintre puterea economică a corporațiilor și a statelor se vor acutiza, companiile vor ajunge să reprezinte principalii actori în domeniul economic. Aceste date prefăteză o interdependență între state și multinaționale, aceste transnaționale fiind fie un aliat al statelor, prin investiții, dezvoltare tehnologică și scăderea șomajului, fie un potențial pericol pentru suveranitatea statală: dependență economică, poluarea mediului înconjurător, monopol, practici anticoncurențiale și influențarea legislativului

împotriva cetățenilor. De exemplu, Jeanne Whalen (The Washington Post, 2020), consideră că modul Uniunii Europene de a stopa practicile anticoncurențiale ale multinaționalei Google a fost inefficient. O amendă și oferirea unei perioade de 90 de zile pentru a rezolva problema prin metode interne, fără reglementări legislative din partea Uniunii Europene care să oblige compania americană să nu practice monopolul nu reprezintă o soluție. Aceste informații oferă perspectiva negativă asupra impactului și puterii deținute de multinaționalele care activează pe scena internațională lipsite de limite bine definite legal, acestea încearcă să influențeze piața urmărind propriile interese.

Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii au o politică externă comună, în mare parte. Aceasta promovează la nivel internațional democrația și respectarea drepturilor omului. Nelli Babayan și Daniela Huber (Transworld, 2012, pp. 1-10) consideră că această politică comună a celor doi actori internaționali este una istorică, care este pusă la încercare de apariția unor noi puteri globale precum China, dar și răspândirea la scară largă a democrației duce la ivirea unui dublu standard între statele dezvoltate și cele subdezvoltate sau în curs de dezvoltare, concluzionând că această acțiune unitară a Uniunii Europene și a Statelor Unite ale Americii trebuie adaptată la schimbările care își fac apariția pe scena internațională. Conform datelor oferite de Comisia Europeană pe glob sunt întreprinse peste 40 de misiuni umanitare, pentru anul 2021 (UE, 2021). Datele oferite de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională ilustrează faptul că statul american are un număr de peste 70 de misiuni umanitare active pe glob (USAID, 2021). Conform datelor oferite de Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru anul fiscal 2020, suma de 40 de miliarde de dolari a fost utilizată în scopuri umanitare. Site-ul Uniunii Europene revelează că pentru anul 2021 au fost alocați 1.4 miliarde de euro pentru ajutor umanitar, această sumă constituind o creștere de peste 60% față de anul precedent. Cumulat, acestea însumează peste 90% din sumele cheltuite pentru misiuni umanitare la nivel global, datele sunt oferite de statista.com pentru anul 2020 (Statista, 2020). Astfel, se observă rolul pivotant și poziția asumată a sistemului occidental la nivel global, în domeniul democrației, al drepturilor omului și în cel umanitar, de promovare a unor valori universale.

Hans Morgenthau (1948, pp. 13-25), propune o perspectivă simplă pentru a explica situația complexă din cadrul relațiilor internaționale, cea de luptă pentru putere între actorii internaționali, constantă de-a lungul

istoriei și determinată de perioada și mediul analizate. Din acest punct de vedere Statele Unite ale Americii vor continua să încerce menținerea poziției actuale pe scena internațională, de hegemon global. Acest interes consecvent condiționează acțiunile externe ale statului american, diferența fiind reprezentată de modul de abordare și felul în care acestea vor fi implementate. Astfel, situația internațională condiționează politica externă a statului american, iar gradul de interacțiune al relațiilor internaționale dintre polul de putere american și cel european fiind caracterizat de interese comune și prin perspective similare de abordare și acțiune pe scena politică internațională.

Perspectiva cercetării este reprezentată de abilitatea unei singure persoane de a influența, intensitatea acesteia în timp, impactul și repercusiunile acțiunilor sale asupra Uniunii Europene, din poziția de președinte, de lider, al hegemonului mondial reprezentat de Statele Unite ale Americii, într-un context internațional multipolar, într-o ordine globală interconectată și interdependentă. Această lucrare are ca scop analiza schimbărilor relației de pe scena internațională dintre polul de putere american și cel european, pe parcursul a două perioade distincte, mandatul președintelui Donald Trump și cel al lui Joe Biden până în momentul curent.

## **CAP. II ADMINISTRAȚIA TRUMP**

### **2.1. SUCCESUL ELECTORAL AL LUI DONALD TRUMP**

Donald John Trump a câștigat cursa electorală prezidențială din Statele Unite ale Americii în anul 2016, ca reprezentant al Partidului Republican, devenind cel de-al 45-lea președinte al statului american. Principalul contracandidat a fost Hillary Diane Rodham Clinton din partea Partidului Democrat. Conform datelor oferite de către Comisia Electorală Federală din Statele Unite ale Americii din anul 2017 pentru alegerile prezidențiale din 2016, se poate observa că Donald Trump a câștigat votul electoral și a pierdut votul popular. Candidatul Partidului Republican a obținut 304 voturi electorale, iar candidatul Partidului Democrat 227. Un procent de 46.09% din votul popular, reprezentând 62,894,828 de cetățeni, a sprijinit candidatura lui Donald John Trump, iar Hillary Diane Rodham Clinton a fost susținută de către 65,853,514 persoane, reprezentând un procent de 48.18% totalul voturilor înregistrate (Federal Election Commission, 2017). Aceste infor-

mații sunt sugestive pentru a putea înțelege mai bine sistemul american de alegeri prezidențiale. Votul popular nu reprezintă automat și succesul electoral, un rol fundamental fiind alocat votului electoral care stabilește candidatul victorios în cursa electorală. Astfel, este vorba de o alegere indirectă a președintelui Statelor Unite ale Americii deoarece votul majoritar al populației nu stabilește viitorul președinte.

Campania electorală a lui Donald Trump a strâns suma de 350 de milioane de dolari, iar Hillary Clinton a reușit să cumuleze 585 de milioane de dolari pentru cursa electorală, conform datelor oferite de Comisia Electorală Federală din anul 2016. Din aceste sume contribuțiile cetățenilor au reprezentat 133 de milioane de dolari în sprijinul candidatului republican, respectiv 405 milioane de dolari pentru candidatul democrat. Campania lui Donald Trump a atras majoritar sume mici de bani, dar de la un număr ridicat de donatori (Federal Election Commission, 2016), în comparație cu Hillary Clinton care a atras sume ridicate din cercuri restrânse de donatori (Federal Election Commission, 2016). Aceste date sunt reprezentative pentru a putea susține ideea conform căreia candidatul Partidului Democrat a beneficiat de un sprijin financiar mult mai ridicat față de candidatul Partidului Republican în cursa electorală, dar nu a reușit să atragă populația generală ca donatori. Se observă că campania electorală a candidatului republican a rezonat mai mult cu populația generală, mai săracă a Statelor Unite ale Americii, reprezentând un succes în zonele mai puțin dezvoltate economic. Astfel, victoria electorală a lui Donald Trump se bazează pe incluziunea și atragerea unui anumit grup țintă, clasa muncitoare și persoanele din zonele rurale și periurbane, grup care se află, în mare parte, la baza ierarhiei sociale.

Pentru a putea înțelege ramificațiile acestei victorii electorale a candidatului republican trebuie să analizăm cauzele care au dus la acest rezultat, dar și discursul acestuia, elementele constitutive ale acestei campanii prezidențiale de succes, ideologiile pe care cei doi candidați le-au adoptat, metodele utilizate de cei doi și strategiile de campanie pe care aceștia le-au pus în practică. Este necesară o examinare a aparițiilor acestora în mass-media și a comportamentului acestora pentru a identifica tendințele societății americane, societate cu impact masiv asupra scenei internaționale și implicit asupra Uniunii Europene.

Cursa electorală din anul 2016 a reprezentat un moment de cotitură pentru societatea americană

deoarece administrația lui Barack Obama de 8 ani ajunsese la un final. În această perioadă populația Statelor Unite ale Americii a fost lovită de diferite provocări, una dintre cele mai importante și cu un impact notabil asupra societății a fost criza economică mondială din perioada 2007-2009. Astfel, se observă că Statele Unite ale Americii au avut o administrație democratică în perioada anterioară cursei electorale din 2016, Barack Obama reprezentând candidatul Partidului Democrat care a câștigat două curse prezidențiale consecutive, deși statul american și cetățenii, cu precădere, suferiseră de pe urma crizei economice în perioada primului mandat. Cu toate că a existat un context economic nefavorabil, societatea americană a avut încredere și credință în administrația lui Barack Obama, acesta câștigând și alegerile prezidențiale din 2012. S-a produs, ca urmare, un impact major asupra societății americane și a dus la apariția unei imagini pozitive puternice asupra liderului statului american, au luat naștere așteptări bazate pe imaginea și popularitatea dobândită de administrația Obama cu privire la următorul lider american. Acest lucru a contribuit la apariția și transpunerea unei comparații ideologice în mintea votanților între candidații din anul 2016 și președintele anterior acestor alegeri. În această privință datele oferite de Hannah Fingerhut (Pew Research Center, 2016) sunt concludente: nivelul de mulțumire al cetățenilor cu privire la candidații pentru alegerile prezidențiale au fost cele mai scăzute din ultimii douăzeci de ani, candidatul republican având un procent de 40% și cel democrat 43%. Se poate observa un nivel ridicat de nemulțumire în rândul cetățenilor cu privire la cei doi candidați, element care face aceste alegeri să fie imprevizibile deoarece nu există un favorit clar pentru votanți. Ca și comparație, Barack Obama a avut un procent de satisfacție din partea cetățenilor de 72% în 2008 și 64% în 2012, acest lucru sugerând o sporită nemulțumire a opiniei generale cu privire la candidatul democrat în timpul celui de-al doilea mandat.

Cu privire la discursul și campania lui Donald Trump pentru alegerile prezidențiale din 2016 din Statele Unite ale Americii, Amnon Cavari (Armstrong et al., 2017, pp. 4-29), consideră că acestea sunt abundente în populism și naționalism, în noțiuni de luptă împotriva sistemului actual politic care neglijează și nu este reprezentativ pentru o bună parte din clasa muncitoare și de la periferia societății americane. Discursul lui Trump este caracterizat ca un populism de extremă dreapta, care se bazează pe idei antisistem, pe opoziția dintre dorințele cetățenilor și deciziile

luate de către conducere, pe reforme și beneficii doar pentru cetățenii americani. Acesta apelează la idei conservatoare, protecționism, tradiționalism, respingerea ideii de diversitate culturală, incompetența celor de la guvernare, existența unor interese speciale care previn societatea și clasa de mijloc, muncitoare, să prospere, doleanțele acestora să fie receptate de către conducere. Donald Trump se prezintă ca un cetățean american de succes, care ține cont de opiniile celor care se consideră nedreptățiți de către administrația coruptă și care poate să readucă gloria și succesul, să solidifice și să reafirme poziția hegemonică de drept a Statelor Unite ale Americii pe glob. Candidatul republican a urmat o abordare de salvator, de persoană care poate să schimbe ordinea actuală politică coruptă și ineficientă, fiind un luptător al poporului și doar acesta putând să obțină victoria împotriva unor interese care nu au ca scop prosperitatea majorității populației americane. Grupul țintă pe care Trump a dorit să îl atragă ca votanți au fost clasa de mijloc muncitorească, persoanele mai puțin educate, cei din zonele rurale și periurbane, cei care au fost dezamăgiți de administrația Barack Obama, cei care nu mai aveau speranțe în actuala clasă politică, cei care se considerau nedreptățiți de către sistemul instituțional american și pe cei care erau împotriva partidelor politice. Astfel, fiind o față nouă pe scena politică, candidatul republican a putut să atragă ca votanți persoane care nu aveau încredere în sistemul politic tradițional, bazat pe imaginea partidului reflectată în mare măsură asupra candidatului propus. Acest lucru i-a oferit lui Donald Trump un grad ridicat de imprevizibilitate, care a reprezentat un potențial avantaj față de candidatul democrat, pentru care populația largă avea deja o imagine clară, în domeniul politic. La acestea se adaugă și faptul că discursul acestuia a fost unul ușor de înțeles pentru întreaga populație și simplu structurat pe ideea de noi împotriva lor, astfel publicul a rezonat cu persoana și cu ideile din spatele microfonului.

Andrew Mercer (Mercer et al., 2016), pentru Pew Research Center, ne prezintă anumite explicații privind eșecul mass-media și al centrelor de statistică în a preconiza următorul președinte al Statelor Unite ale Americii, datele acestora prezentând cursa prezidențială ca fiind câștigată de către Hillary Clinton. Argumentele se referă la o anumită subestimare din partea instituțiilor asupra susținătorilor lui Trump, lipsa acestora de încredere cu privire la aceste sondaje și refuzul de a răspunde sincer la aceste chestionare, creșterea constantă și accelerată pe finalul campaniei

a simpatiei generale privind candidatul republican, și soluționarea provocărilor apărute în timpul cursei electorale prin puterea de adaptare a discursului pentru a face față acestora. Astfel, candidatul Partidului Republican a putut să convingă să se prezinte la vot persoane care nu erau incluse pe listele acestor sondaje de opinie deoarece acestea contactează persoanele care sunt predispuse să voteze, însă la care se adaugă cetățenii indeciși sau predispuși să fie influențați de mediu sau de alți factori și persoane care au hotărât în ultimul moment persoana cu care vor vota. Victoria electorală a lui Donald Trump în cursa prezidențială a fost una imprevizibilă, iar acest lucru se datorează unui progres constant al campaniei acestuia, care a culminat în ultima perioadă a acesteia, a pragmatismului și charisimei personale, fiind un element haotic pentru mecanismele și metodele de preconizare.

Succesul electoral al candidatului republican în cadrul alegerilor prezidențiale din Statele Unite ale Americii din 2016 reprezintă o consecință a unei creșteri accelerate a gradului de atractivitate din partea populației americane cu privire la ideile populiste. Jan-Werner Muller (2016, pp.1-13) consideră că populismul american are o însemnătate pozitivă în societatea americană, pe când în Europa acesta este folosit pentru a discredita opoziția, fiind, în mare măsură, perceput ca un element negativ. Populismul este prezentat din manieră socială, de către clasa muncitoare, de mijloc, și psihologică, prin prisma unor sentimente de frustrare, ură și nemulțumire pentru actuala elită conducătoare, frica de modernizare și globalizare și respingerea diversității fiind regăsite în acest concept. Acesta este considerat un element care, deși propune o democrație mai reprezentativă pentru întreaga populație are, de fapt, un efect negativ asupra democrației deoarece îndreaptă o anumită parte dintre cetățeni, care se consideră ignorați de către conducere și administrație, împotriva guvernanților care au fost democratic aleși de majoritate prin vot. Astfel, apar premisele unei situații tensionate care poate pune în pericol instituțiile și mijloacele democratice de guvernare al unui stat. Tot în acest sens, Francis Fukuyama (1989, pp.3-18), consideră că democrația liberală reprezintă apogeul formei de guvernare, iar alte ideologii nu pot să rivalizeze cu aceasta, ele fiind eliminate în timp și reprezentând doar perioade sporadice de succes. Această perspectivă oferă victoriei electorale ale lui Trump un caracter provizoriu, deoarece acesta se bazează pe un impuls ideologic cu efect social temporar, reprezentat de populism,

nemulțumirea generală a populației și lupta antisistem. Astfel, această perioadă de apogeu politic este una tranzitorie, care va culmina cu reafirmarea principiilor democratice în cadrul societății americane, dar și în politica externă a acestui stat.

Discursul lui Donald John Trump a fost bazat pe un populism aparte, care cuprindea lupta împotriva sistemului, reforme, protecționismul, izolaționismul, naționalismul, tradiționalismul, exclusivismul cultural, și care a stârnit suspiciuni din partea liderilor Uniunii Europene cu privire la viitorul relațiilor cu Statele Unite ale Americii dacă acesta va câștiga cursa pentru președinție. Isabela Cocoli (VOA News, 2016), consideră că declarațiile acestuia au provocat un val de îngrijorare din partea liderilor europeni. Simpatia declarată a lui Donald Trump pentru președintele Rusiei Vladimir Putin și criticile acestuia privind Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), dar și asupra politicii Uniunii Europene privind migrația populației și criza refugiaților, au provocat reacții adverse în rândul liderilor europeni. BBC News (BBC, 2016) ne prezintă opiniile unor lideri europeni precum Angela Merkel, Cancelarul Germaniei, Jean-Claude Juncker, președintele Comisiei Uniunii Europene și Donald Tusk, președintele Consiliului European, acestea fiind caracterizate de teamă și incertitudine privind viitorul relației dintre cei doi actori de pe scena internațională. Aceștia subliniază diferențele ideologice ale construcției europene față de discursul lui Donald Trump, incompatibilitatea în legătură cu anumite domenii precum cel al Acordului de la Paris, care conform site-ului Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice presupune reducerea emisiilor de carbon și reducerea poluării. Din declarațiile oferite, intenția noului lider al Statelor Unite este de a părăsi acest acord deoarece are efecte negative majore asupra economiei americane. Intenția de a reforma NATO și de a dezvolta relații mai bune cu Rusia pune în pericol securitatea europeană, deoarece Uniunea Europeană nu dispune de o forță militară proprie și se bazează pe sprijinul forțelor americane în zonă, aceasta este opinia liderilor europeni. Este precizat și faptul că opiniile sale defăimătoare și negative cu privire la imigranți și a refugiați nu reprezintă ideologia și cultura europeană.

Susi Dennison (Dennison et al., 2016), pentru Consiliul European pentru Relații Externe, precizează faptul că 27 din 28 de state membre ale Uniunii Europene o susțineau pe Hillary Clinton în cursa prezidențială, iar domeniul de interes major privind colaborarea cu Statele Unite ale Americii, pentru majoritatea statelor europene, îl reprezenta securitatea. Domeniile de colaborare cu statul american privind

problemele globale, în percepția cvorumului statelor membre ale construcției europene, sunt combaterea terorismului și limitarea influenței pe care Rusia o are în regiune și protejarea graniței de Est a Uniunii Europene. Aceste temeri sunt bazate pe campania electorală agresivă a lui Donald Trump care a tensionat situația din cadrul proiectului european, și care reprezintă un potențial pericol mai ales pentru statele din Est în urma anexării Crimeei de către Rusia în 2014. La acestea se adaugă criza imigranților și numărul ridicat de atacuri teroriste de pe teritoriul european, ca factori potențiali destabilizatori ai ordinii și păcii de pe continentul Europa. O victorie a populismului în Statele Unite ale Americii reprezenta un potențial focar de răspândire a acestui concept în societatea europeană, așadar este pe deplin înțeleasă îngrijorarea liderilor politici europeni deoarece aceste alegeri puteau declanșa o schimbare majoră pe scena politică din cadrul statelor membre ale Uniunii Europene.

O paralelă între rezultatul alegerilor prezidențiale din statul american și retragerea Marii Britanii din Uniunea Europeană în urma unui referendum, acțiune cunoscută sub denumirea de Brexit, a fost realizată de către John Curtice (BBC, 2016) pentru BBC News. Conform statisticii prezentate 53% din populația americană peste 45 de ani a votat pentru candidatul republican, iar 57% din același interval de vârstă dintre britanici au votat pentru Brexit. Din cetățenii fără studii superioare 52% dintre americani au votat pentru Donald Trump, iar din același grup de cetățeni britanici 63% au preferat Brexit-ul. Un procent de 58% din populația de culoare albă au votat pentru reprezentantul Partidului Republican, iar în Marea Britanie 53% au votat pentru ieșirea din Uniunea Europeană, pe când în ambele state populația de culoare a votat în mare majoritate pentru Hillary Clinton, respectiv pentru menținerea Regatului Unit în cadrul construcției europene (BBC, 2016). Având în vedere aceste date, se subînțelege o anumită reticență și teamă a liderilor Uniunii Europene cu privire la impactul rezultatului alegerilor prezidențiale din Statele Unite ale Americii din perspectiva consecințelor și a influenței posibile pe care le poate avea această cursă electorală asupra politicii proiectului European, chiar și a statelor membre. Această victorie a populismului american poate să reprezinte un punct de plecare pentru o transformare fundamentală a scenei politice europene, având potențial negativ masiv pentru societate.

Campania prezidențială, discursul și succesul populismului lui Donald John Trump a reprezentat un semnal de alarmă pentru Uniunea Europeană, în

special pentru liderii politici, deoarece acesta a propus transformarea fundamentală a ordinii actuale privind relația dintre cei doi actori, de politică comună în majoritatea domeniilor, care era prezentă încă din perioada administrației lui Barack Obama. Alegerea în funcția de președinte al candidatului republican a fost imprevizibilă, iar programul său politic propus prezenta provocări la care Uniunea Europeană trebuia să răspundă, acest lucru a dus la tensionarea situației politice în Europa, dar și la încordarea relațiilor dintre cei doi poli ai ideologiei occidentale.

Analiza alegerilor prezidențiale din Statele Unite ale Americii și posibilele efecte asupra Uniunii Europene sunt examinate în cadrul unei analize realizate de Departamentul de Politică Externă al Comisiei Europene. Nicolas Bouchet (European Parliament, 2017, pp.4-14), consideră că schimbările care vor avea loc în cadrul relațiilor între Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii sunt coagulate în jurul unor domenii precum: politică externă, securitatea, economie și probleme globale, iar acestea vor varia în intensitate. Acesta consideră că relațiile de securitate dintre cei doi piloni nu se vor schimba radical, chiar dacă Donald Trump a criticat NATO și lupta actuală împotriva terorismului, în schimb e posibil să se observe o dorință mai mare de implicare a statelor membre NATO din partea hegemonului american, fiind posibile apariția unor măsuri pentru ca statele membre ale Organizației Tratatului Atlanticului de Nord să preia din responsabilități și să investească în domeniul militar mai mult. Deși perspectiva unei colaborări a statului american cu Rusia stârnește îngrijorare în rândul societății europene, cu precădere în Est, trebuie să ținem cont de faptul că Donald Trump a criticat lipsa de acțiune a lui Barack Obama în cadrul crizei din Crimeea în 2014. Promisiunea președintelui american de a renegocia acordul nuclear cu Iran, într-o manieră unilaterală, ar putea provoca accelerarea ambițiilor nucleare ale acestui stat, acesta fiind un efect negativ pentru Uniunea Europeană care a reprezentat un stimul pentru stabilirea acestui acord. Politica promovată la nivel discursiv de către Donald Trump este una de acțiune în problemele de securitate ale Statelor Unite ale Americii, dar și de utilizare a resurselor în manieră eficientă și cât mai profitabilă pentru cetățenii americani. Acesta nu promovează intervențiile umanitare, atitudine ce constituie un posibil impediment pentru ideologia europeană. Simpatia pentru liderii autoritari ar putea să îl apropie pe președintele american de Recep Tayyip Erdoğan,

astfel Turcia fiind pe o poziție mai puternică în relațiile cu Uniunea Europeană. Suportul oferit Israelului prin recunoașterea ca și capitală a Ierusalimului poate interacționa negativ cu politica de pace în zonă, idee promovată de construcția europeană. O altă temă abordată de Donald Trump în campania sa electorală este politica statului american în legătură cu China, acesta consideră că statul chinez trebuie oprit din expansiunea economică fulminantă și că zona acestuia de influență nu trebuie să se lărgască. Repercursiunile acestor acțiuni ar putea provoca probleme economice și de securitate pentru continentul european.

În domeniul economic există posibilitatea unei destabilizări ale economiei mondiale datorită remarcilor președintelui american cu privire la protejarea capitalului american și impozitarea Chinei și Mexicului. În raportul prezentat mai sus se observă că dacă agenda lui Trump privind domeniul economic se va concretiza în totalitate vor exista multiple dezechilibre, tensiuni și probleme privind economia globală. Agenda lui Trump este una dominată de protecționism, se dorește o atragere a firmelor americane înapoi în țară, iar acest se poate realiza prin stimularea acestora cu bani obținuți din taxarea importurilor, acest lucru fiind posibil prin ieșirea din Acordul Nord-American de Comerț Liber (NAFTA) și Parteneriatul Trans-Pacific (TPP). Având în vedere pozițiile acestuia cu privire la inexistența unei probleme privind încălzirea globală, acesta va reduce eforturile pentru producerea de energie verde și va stimula industria energetică tradițională.

Se poate observa clar că acțiunile viitoare ale noului președinte american sunt greu de anticipat, cu precădere la începutul mandatului, iar scenariile negative formate pe baza comportamentului și declarațiilor sale sunt multiple și cu potențial de schimbare asupra relațiilor între Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană. Soluția generală propusă de unitate europeană privind ideologia și acțiunile statelor membre, a acestui raport solicitat de către Comisia Europeană, are ca scop calmarea spiritelor și detensionarea situației care a fost provocată de această cursă electorală imprevizibilă. Aceste preconizări proiectau o restrângere a acțiunii politice directe din partea lui Donald Trump, pe considerentul că acesta ducea lipsă de experiență în domeniul politic și al administrației naționale și că acesta va apela la persoane experimentate din aceste domenii pentru consiliere și sfătuire în luarea deciziilor privind politica externă.

Pentru a putea observa dacă impactul politicii și administrației Trump a fost unul de o intensitate ridicată și dacă discursul agresiv al acestuia a fost implementat în mandatul său este necesară o analiză a acțiunilor acestuia care au avut consecințe asupra Uniunii Europene. Astfel, fiind posibilă o paralelă între reacțiile preconizate la începutul mandatului președintelui american și acțiunile acestuia în perioada mandatului său de patru ani, din anul 2017 până în 2021.

Un element care trebuie luat în considerare în analiza acțiunilor și politicilor întreprinse de președintele este reprezentat de succesul electoral al Partidului Republican în cadrul alegerilor din 2016. Frank J. Thompson (Thompson et al., 2020, pp. 12-14), consideră că trei elemente au marcat și influențat fundamental mandatul lui Donald Trump. Unul dintre acestea fiind reprezentat de faptul că republicanii au deținut majoritate în ambele camere ale Congresului Statelor Unite ale Americii. Al doilea element este faptul că Partidul Republican a ocupat 33 de poziții de guvernare ale statelor americane și 32 de camere legislative. Ultimul element se referă la cele 27 de state în cadrul cărora procurorii generali au fost din partea republicanilor. Astfel, se observă un monopol de putere administrativă și politică care se coagulează în jurul partidului președintelui Donald John Trump. Acest lucru a facilitat transpunerea în practică a diferitelor acțiuni întreprinse de către președinte și a definit prima parte a mandatului prezidențial.

The Council on Foreign Relations (CFR, 2021) oferă o listă cronologică a evenimentelor de anvergură care au avut loc în timpul mandatului președintelui Donald John Trump. Acestea au respectat, în mare măsură, discursul electoral, fiind în concordanță cu programul controversat propus. Astfel, se observă o strânsă legătură între campania electorală victorioasă a lui Trump și acțiunile pe care acesta le-a întreprins ca președinte al Statelor Unite ale Americii.

În concluzie, acest succes electoral al lui Donald Trump în cursa pentru poziția de președinte american se datorează în mare parte discursului său agresiv, dar și a unei crize interne în societatea americană, bazată pe ascensiunea fulminantă a unei nemulțumiri semnificative a populației americane privind administrația.

## 2.2. POLITICA EXTERNĂ

O primă acțiune a lui Donald Trump, cu consecințe asupra Uniunii Europene, a fost reprezentată de retragerea Statelor Unite ale Americii din Parteneriatul

Trans-Pacific (TPP), acesta fiind un exemplu elocvent al politicii de protecționism practicate de această administrație. Peter Chase (Chase et al., 2018, pp.1-60), consideră că acest element reprezintă o oportunitate pentru Uniunea Europeană, deoarece o politică de comerț cu aceste state din zona Pacificului și din Asia de Sud-Est pot stimula economia europeană. Construcția europeană trebuie să încurajeze dezvoltarea domeniului comercial cu aceste state și cu China deoarece, deși în viitorul apropiat reprezintă un potențial negativ asupra economiei europene, într-un termen mediu aceste state vor prospera, reprezentând o piață de desfacere pentru exporturile din Europa.

O consecință a discursului și a convingerilor economice și personale ale președintelui american, cu privire la existența unei probleme climatice care să necesite schimbarea politicii de energie produsă pe teritoriul american, a reprezentat retragerea statului american din acorduri climatice. Valentin Steinhauer (College of Europe, 2018, pp.1-30), prezintă ieșirea Statelor Unite ale Americii din Acordul de Paris în domeniul schimbărilor climatice ca un element pozitiv pentru politica de protejare a mediului promovată de Uniunea Europeană deoarece construcția europeană poate să preia rolul de lider în acest domeniu. Deși această decizie a reprezentat un impediment pentru implementarea unor măsuri de protejare a mediului și a climatului global, ideologia europeană privind acest domeniu nu a fost schimbată de către acesta, dimpotrivă acest eveniment a dus la solidificarea acesteia în cadrul Uniunii Europene.

Pe data de 6 decembrie 2017 Donald Trump recunoaște Ierusalimul ca și capitală a Israelului. Acest lucru a stârnit nemulțumiri largi din partea palestinienilor, iar comunitatea internațională nu a recunoscut această nouă capitală a Israelului, Uniunea Europeană inclusiv. Rami Saleh (EUobserver, 2017), este de părere că, deși Consiliul de Securitate al ONU a votat cu o majoritate de 14 la 1 ca decizia Statelor Unite ale Americii să fie anulată, statul american a utilizat dreptul de veto pentru a respinge această decizie. Acesta consideră că Uniunea Europeană poate să utilizeze această neînțelegere politică cu hegemonul american pentru a putea să își afirme politica de respectare a dreptului internațional, fiind un exemplu de leadership pentru societatea internațională. Aceste evenimente sunt relevante pentru a exemplifica politica proprie a Uniunii Europene și separarea acesteia de apartenența la ideologia americană. Prin această diferență de opinie, construcția europeană a reafirmat poziția acesteia de lider independent pe scena politică internațională.

Sebastien Goulard (2020, pp.56-65), consideră că războiul comercial pornit în ianuarie 2018 de către Donald Trump pentru a stopa ascensiunea economică a Chinei a avut repercusiuni globale, implicit afectând și Uniunea Europeană. Deși această dispută între cele două state poate avea consecințe negative asupra economiei globale, ea poate reprezenta o oportunitate de a solidifica relațiile comerciale dintre China și Uniunea Europeană, care a fost și ea ținta unor taxe comerciale din partea administrației americane.

Niklas Nováky (The Wilfried Martens Centre for European Studies, 2018) consideră că acțiunea militară de bombardare împotriva Siriei, datorită utilizării de arme chimice, este una justă. Acest eveniment reprezintă prima cooperare a forțelor militare europene și americane de la începutul administrației Trump. Acesta este un exemplu de sincronizare a politicii externe europene și americane, care este reprezentativ pentru ideologia occidentală a celor doi actori.

Planul comun de acțiune cuprinzător (JCPOA) reprezintă un acord în domeniul nuclear semnat între Iran și membrii permanenți ai Consiliului de Securitate al ONU, la care se adaugă Germania și Uniunea Europeană. La data de 8 mai 2018 Donald Trump a anunțat retragerea Statelor Unite ale Americii din acest acord și a impus sancțiuni Iranului cu scopul de a atrage acest stat să renegocieze acordul și să includă și programul de rachete balistice, dar fără succes. Beatrix Immenkamp (European Parliamentary Research Service, 2020, pp.1-12), prezintă impactul acestei acțiuni asupra tratatului și asupra Uniunii Europene. Aceste acțiuni au dus la deteriorarea relațiilor dintre Uniunea Europeană și Iran și la încălcarea normele prevăzute de JCPOA privind exploatarea uraniului, fiind un adevărat potențial element de destabilizare în regiunea Golfului Persic.

În data de 19 iunie 2018, Donald Trump anunță retragerea Statelor Unite ale Americii din Consiliul Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului. Susan Hannah Allen și Martin Edwards (2018), pentru *The Washington Post*, consideră că această acțiune este una care reduce din autoritatea statului american în privința drepturilor omului, acest lucru stârnind neliniște în rândul aliaților acestuia. Această acțiune este una care se află în contrast cu ideologia americană clasică, de promovare și protejare a drepturilor omului prin intermediul multilateralismului instituțional. Astfel, hegemonul american rămâne fără o metodă de propagare și răspândire a valorilor sale democratice. Acest eveniment pune presiune

pe Uniunea Europeană, care rămâne principalul actor occidental în cadrul acestei instituții. Astfel, se observă o distanțare clară de abordare între cei doi actori.

În data de 10 mai 2019, administrația Trump anunță noi majorări de taxe pentru produsele provenite din China. Reprezentantul Comerțului, Robert Lighthizer (2019), către Biroul pentru politici comerciale ale SUA (USTR), comunică faptul că nivelul tarifar, sub îndemnul președintelui, a crescut de la 10% la 25% pentru importurile din China, valoarea acestora fiind de 200 de miliarde de dolari (Lighthizer, 2019). Efectele asupra relației Uniunii Europene cu China au fost evidente. Conform datelor oferite de Eurostat, în anul 2019, comerțul european cu statul chinez a înregistrat o creștere semnificativă față de anul anterior, în cadrul importurilor de la 342.6 miliarde de euro la 363 miliarde, și în cel al exporturilor de la 188 miliarde de euro la 198.2. În cadrul balanței dintre import și export se observă o tendință de creștere a acesteia, aceasta fiind una negativă încă din 2010, conform datelor de mai sus. Balanța negativă a suferit o creștere de 164.7 miliarde de euro, față de 154.7 miliarde în 2018 (Eurostat, 2021). Aceste informații privind fluctuațiile din domeniul comercial sunt concepute ca repercusiuni ale politicii agresive protecționiste ale statului american, prin majorarea taxării, astfel Europa devine o piață mai importantă pentru schimbul de produse din China.

Pe data de 6 iulie 2020, Donald Trump, notifică Organizația Mondială a Sănătății privind retragerea Statelor Unite ale Americii din cadrul acestei grupări, sprijinul său economic fiind retras. Francesco Guarascio și Andreas Rinke (Reuters, 2020), prezintă poziția Uniunii Europene cu privire la rolul acestei organizații, construcția europeană susținând și sprijinind financiar ideologia acestei instituții, dar solicită reforme pentru transparență și eficiență în cadrul acțiunilor întreprinse. Politica externă a Uniunii Europene fiind, în acest domeniu al sănătății globale, în contrast cu cea promovată de hegemonul american.

În concluzie, se poate observa faptul că politica externă a președintelui Donald Trump este una în concordanță cu discursul acestuia, având un caracter de luptă împotriva sistemului, o orientare pe scena internațională cu tente izolaționiste și de o impulsivitate caracteristică comportamentului acestuia. Astfel, aceste măsuri întreprinse sunt determinate de eficiența sau ineficiența unor sisteme de a satisface interesele americane, repercusiunile acestora sunt pe o treaptă mult inferioară.

### 2.3. IMPACTUL ASUPRA UE

Se poate observa un element comun recurent în cadrul acțiunilor lui Donald Trump privind politica externă a Statelor Unite ale Americii, pe perioada mandatului său din 2016-2020, indiferent de domeniul în care are implicații aceasta, și anume: promovarea unei ideologii contrastante față de ideea clasică de cultură occidentală. Multe dintre acțiunile președintelui american sunt în contradicție cu ideologia care stă la baza Uniunii Europene, această distanțare între cei doi poli ai ideologiei occidentale fiind una clar vizibilă prin intermediul analizei de mai sus. Astfel, se poate discuta despre accentuarea procesului de bipolarizare în cadrul ordinii actuale globale occidentale, poli de putere care deși sunt dependenți se dezvoltă spre idei radical diferite privind scena internațională și rolul acestora în cadrul perspectivei globale.

Analiza impactului victoriei prezidențiale a lui Donald Trump este reliefată de către Louise Van Schaik și Ties Dams (DGEPU, 2020, pp.1-25) în raportul din noiembrie 2020, acesta fiind solicitat de către Comisia pentru afaceri externe a Parlamentului European. Ei consideră că impactul administrației Trump asupra Uniunii Europene este unul major și care a dus la divizarea unei politici externe istorice comune. Acest element nu este perceput în manieră negativă, mai degrabă reprezentând o oportunitate pentru continentul european de a se afirma ca lider independent pe scena internațională, fără să necesite sprijinul american în cadrul politicilor externe. Această polarizare din interiorul societății americane, la care se adaugă probleme interne, sugerează faptul că o abordare asemănătoare cu administrația Trump, axată pe primatul mediului intern din cadrul Statelor Unite ale Americii, în detrimentul politicii externe, este predispusă spre repetiție, iar proiectul european trebuie să fie unul mai coagulat în jurul unei poziții concrete și stabile, uniforme chiar, privind poziția sa pe scena internațională.

Politica externă a președintelui Donald Trump a destabilizat modelul clasic, istoric, de colaborare și ideologie comună, de interacțiune coezivă între Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană. Măsurile întreprinse de acesta au avut un impact major asupra relațiilor transatlantice, fiind prezentă o transformare fundamentală datorită acestora. Uniunea Europeană a fost nevoită să se adapteze la o situație caracterizată de noutate, cea de unic lider internațional al ideologiei occidentale, fără sprijinul și susținerea Statelor Unite ale

Americii, în domenii caracterizate, până la administrația Trump, de colaborare istorică între cei doi poli de putere. Astfel, se observă o creștere de influență și implicare a construcției europene pe scena internațională, ascensiune condiționată în mare parte de absența unei politici externe active din partea hegemonului american. Administrația Trump este caracterizată de o zonă de focus internă, de contestarea sistemelor și a politicii externe stabilite de ideologia occidentală. Aceasta este în conflict pe plan extern cu politica Uniunii Europene, care a susținut activ și a implementat măsuri de promovare și diseminare la nivel global ale acestei ideologii. Contrastul dintre politica internă și externă a Statelor Unite ale Americii și cea europeană, în perioada mandatului președintelui Donald John Trump, este evident. Proiectul european manifestă o orientare clară către exterior, de promovare, susținere și respectare a ideologiei occidentale, pe când politica hegemonului american este cu precădere îndreptată către interior, caracterizată de individualism și de transformarea unor sisteme și relații internaționale. Aceste două aspecte divergente au avut un impact pozitiv asupra Uniunii Europene deoarece au reprezentat un punct de pornire și un potențial de afirmare singulară a politicii europene pe scena internațională, în absența tutelei hegemonului american. Prin urmare, se poate discuta de o sporire a rolului actorului european pe scena internațională. Putem înainta ideea conform căreia aceste evenimente reprezintă o manifestare a potențialului de lider la nivel global al Uniunii Europene.

## CAP. III ADMINISTRAȚIA BIDEN

### 3.1 SUCCESUL ELECTORAL AL LUI JOE BIDEN

Conform datelor oferite de Comisia Electorală Federală pentru anul 2020, Joseph Robinette Biden, Jr. a câștigat alegerile prezidențiale din Statele Unite ale Americii din anul 2020 cu 306 voturi ale colegiilor electorale și cu un vot popular de 81,268,924, reprezentând 51.31% din totalul alegătorilor prezenți la urne. Datele prezentate formează o imagine clară privind acest succes electoral, care a fost unul convingător și univoc, Joe Biden a reușit să câștige atât votul popular cât și cel electoral (Federal Election Commission, 2021). Astfel, se observă o victorie clară a candidatului democrat împotriva candidatului republican Donald John Trump.

Larry J. Sabato (Kondik et al., 2021, pp. 50-60) consideră că reprezentantul Partidului Democrat a

reușit să fie ales pentru a candida împotriva reprezentantului Partidului Republican deoarece a menținut un echilibru în discursul său și în ideologia prezentată, fără să ajungă la extreme. Discursul și programa lui Joe Biden au fost în centrul ideologiei de stânga a partidului, fără să recurgă la extremism de stânga și să intre în concurență cu politica lui Bernie Sanders, dar distanțându-se în egală măsură de cea conservatoristă.

Jonathan Allen (Allen & Parnes, 2021, pp. 1-10), este de părere că discursul temperat al candidatului Joe Biden, cuplat cu faima și notorietatea acestuia în cadrul partidului și al opiniei generale, dar și încrederea neclintită a acestuia în șansele sale de a câștiga alegerile prezidențiale, au reprezentat principalele elemente care au dus la succesul campaniei sale electorale. Campania candidatului democrat a fost una în contrast cu extremismul reprezentantului Partidului Republican, fiind una care se axa pe protejarea mediului înconjurător, reforme privind populația săracă, minoritățile, imigranții, egalitatea de oportunități, și domeniul economic. Acesta s-a distanțat de radicalismele ideologiei de stânga, propunând abordări mai cumpătate privind soluționarea problemelor hegemonului american. Joe Biden, prin discursul său, care s-a adaptat la problemele interne apărute, a dorit să accentueze ideea că el reprezintă singura alternativă la actuala administrație, vizibil depășită de crizele interne, demne de menționat fiind pandemia COVID-19 și protestele Black Lives Matter. Aceste dificultăți care au destabilizat și polarizat societatea americană, în relație de interdependență cu ineficiența măsurilor implementate pentru a soluționa aceste crize, au oferit un prilej favorabil pentru campania electorală a candidatului democrat, care a reușit să integreze cu succes aceste elemente negative ale mandatului președintelui Donald John Trump în discursul său.

Campania electorală a lui Joe Biden a strâns suma de 1.074 miliarde de dolari, conform datelor oferite de Comisia Electorală Federală (2020), dintre care 61.02%, reprezentând 646 milioane de dolari, au provenit din contribuții mari, iar 38.4%, echivalentul a 406 milioane de dolari reprezentând donații mici (Federal Election Commission, 2020), în comparație cu Donald Trump, care a strâns 744 milioane de dolari, dintre care 51.17% reprezentând 396 de milioane fiind contribuții mari, iar 48.83%, adică 378 de milioane de dolari fiind contribuții mici, de sub 200 de dolari. Se observă din cadrul acestor date faptul

că președintele Joe Biden, în campania sa electorală, a fost susținut de către o parte a societății americane pe care nu urmărea să o atragă, fiind vorba de companii și de populația care deține o situație financiară stabilă sau chiar prosperă (Federal Election Commission, 2020). Acest lucru se poate explica datorită dorinței generale din partea societății americane de a se separa de politicile radicale ale administrației Trump și revenirea la o situație cu o dinamică mai scăzută, chiar statică, caracterizată de predictibilitate și stabilitate internă și externă.

La data de 20 ianuarie 2021, Joseph Robinette Biden, a devenit al 46-lea președinte al Statelor Unite ale Americii. Această victorie electorală reprezintă apogeul unei cariere de peste 44 de ani în cadrul administrației americane. Campania sa electorală, caracterizată de contrastul dintre ideologia sa de stânga temperată și radicalismul populist al lui Donald Trump, a reprezentat un factor crucial în cursa prezidențială și a culminat cu câștigarea alegerilor din 2020. Acest eveniment a reprezentat o oportunitate pentru refacerea relațiilor transatlantice, deteriorate de politica externă a fostului președinte american Donald John Trump. Rezultatul acestor alegeri a fost și este primit cu entuziasm și cu potențial de refacere a strânsei colaborări și cooperări între Statele Unite ale Americii. Jaume Duch Guillot (European Parliament, 2021), purtătorul de cuvânt al Parlamentului European, consideră că datorită acestor alegeri putem să vorbim de o resetare a relațiilor între Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană. Este propusă o mai strânsă relație între cei doi actori internaționali în mai multe domenii precum provocările stârnite de pandemia COVID-19, schimbările climatice, tehnologie, comerț, standarde și politici externe. Cei doi poli de putere pot avea un impact pozitiv masiv asupra crizei COVID-19, prin colaborare pot soluționa această problemă globală eficient și eficace, pregătind anumite măsuri de prevenire și combatere a pandemiilor. În domeniul schimbărilor climatice, cele două entități pot susține și accelera politici de protecție a mediului în cadrul Organizației Națiunilor Unite. Joe Biden reprezintă perspectiva unui susținător activ în inițiativa de a dezvolta tehnologii împreună, de a elimina din taxele vamale și de proteja și disemina anumite practici și standarde în diferite domenii.

Politica externă a celor doi actori de pe scena internațională poate să se sincronizeze din nou datorită rezultatului acestor alegeri prezidențiale. Promovarea ideologiei occidentale democratice privind

respectarea drepturilor omului, egalitate, și libertate reprezintă un punct comun ambelor agende în termeni de politică externă, deși există anumite elemente contrastante datorită administrației Trump, precum China și Iran. Un exemplu concludent este faptul că în anul 2020 Uniunea Europeană și China au negociat cu succes un acord în domeniul comerțului și al investițiilor denumit Comprehensive Agreement on Investment (CAI), reprezentând un contrast puternic față de politica externă a lui Donald Trump privind statul chinez, de taxare excesivă asupra produsele chinezești (European Commission, 2021). Astfel, succesul electoral al președintelui Joe Biden reprezintă o oportunitate pentru Statele Unite ale Americii de a trata mai diplomatic relațiile cu statul chinez, contribuind formarea unei piețe internaționale cât mai libere, prin reducerea tarifelor la nivel global.

În cazul Iranului, vorbim de posibilitatea de renegociere și reconciliere în domeniul energiei nucleare, administrația Trump optând să iasă din acordul JCPOA. Un nou acord între cele trei părți privind nedezvoltarea de arme nucleare în Iran este în mod evident necesar pentru a stabili situația din regiune, dar și tensiunile provocate pe scena internațională, iar noua administrație Biden poate reprezenta această oportunitate.

În concluzie, succesul electoral al lui Joe Biden în cursa electorală este caracterizat de o pantă ascendentă în mare parte din campania sa, discursul său inclusiv, mai temperat, și experiența deținută în cadrul administrației americane sunt fundamentale pentru acest triumf. Consider că abordarea sa privind politica externă, de a reprezenta un lider activ pe scena internațională, care să reprezinte interesele societății democratice generale, pe lângă faptul că a atras sprijin diplomatic din partea liderilor europeni, a convins o parte din cetățenii americani de faptul că abordarea de tip focus intern a soluționării unor probleme nu reprezintă o metodă eficientă, în special în societatea actuală tot mai interconectată și interdependentă. Astfel, campania lui Biden a reprezentat o oportunitate de relansare a politicii americane în cadrul ordinii actuale globale, bazată pe interacțiunea activă între state, prin intermediul diverselor organizații internaționale care facilitează aceste relații.

### 3.2. POLITICA EXTERNĂ

Președintele Joe Biden, conform datelor oferite de Registrul Federal (Federal Register, 2021), a publicat 44 de ordine executive din data de 20 ianuarie 2021 până la data de 12 mai 2021, dintre care peste 10 sunt

legate de politica externă a Statelor Unite ale Americii. Aceste ordine executive sunt în domenii cheie precum securitatea, sănătatea, protecția mediului înconjurător și justiția. Se poate observa că politica externă a reprezentat un punct important pe agenda administrației Biden, încă de la începutul acesteia.

Unul dintre primele ordine executive cu impact în politica externă, formulat de către președintele Joe Biden, este legat de criza actuală COVID-19, prin care se urmărește utilizarea resurselor statului din America de Nord cu scopul de a soluționa această problemă, având ca obiectiv de perspectivă asigurarea securității și sănătății globale:

The APNSA shall convene the National Security Council (NSC) Principals Committee as necessary to coordinate the Federal Government's efforts to address such threats and to advise the President on the global response to and recovery from COVID-19, including matters regarding: the intersection of the COVID-19 response and other national security equities; global health security; engaging with and strengthening the World Health Organization; public health, access to healthcare, and the secondary impacts of COVID-19; and emerging biological risks and threats, whether naturally occurring, deliberate, or accidental (Federal Register, 2021).

Se poate observa o implicare activă pe scena internațională a administrației Biden încă de la punctul de pornire a acesteia, dar și o coagulare ideologică cu politica externă a Uniunii Europene. Astfel, se face o trecere sesizabilă privind politica externă a Statelor Unite ale Americii, în perioada incipientă a mandatului lui Joe Biden, față de măsurile promovate de administrația Trump.

Biroul executiv al președintelui Statelor Unite ale Americii (EOP), ne oferă pentru anul 2021 ordinele executive ale președintelui american, de interes major fiind cele referitoare la politica externă (Federal Register, 2021). Spre exemplu, ordinul executiv 13990 din data de 20.01.2021 face trimitere la protejarea mediului, reducerea poluării și lupta împotriva schimbărilor climatice, fiind o politică care rezonă cu demersurile Uniunii Europene în acest domeniu. În ceea ce privește fenomenul de migrație, președintele Joe Biden se separă de măsurile impuse de administrația Trump și propune o abordare mai inclusivă pentru imigranți (Ordin Executiv 13993, 20.01.2021). Această politică omogenă privind migrația persoanelor reprezintă o concordanță

a relațiilor transatlantice, Uniunea Europeană militând activ în această direcție. În domeniul politicii externe, administrația Biden abordează implicarea Federației Ruse în procesele democratice din statele suverane și condamnă aceste practici, implementând măsuri de confiscare a bunurilor colaboratorilor acestor inițiative de destabilizare și de modelare a politicilor interne și externe ale statelor (Ordin Executiv 14024, 15.04.2021). Astfel, este vizibilă o înstrăinare de la politica de menținere a bunelor relații cu statele autoritare, practică prezentă în mandatul lui Donald John Trump, și este sancționată încălcarea normelor democratice privind respectarea statului de drept și a suveranității.

În perioada 11-13 iunie 2021 a avut loc cel de-al 47-lea summit al G7, format din liderii unui număr important de state esențiale pentru ordinea mondială, precum: Statele Unite ale Americii, Germania, Canda, Franța, Italia, Japonia, Marea Britanie și Uniunea Europeană. Acest summit reprezintă trasarea unei direcții generale din partea acestor state și este sugestiv pentru perspectivele viitoare ale interacțiunilor de pe scena internațională. Joe Biden, din poziția de reprezentant al statului american, a fost activ în cadrul acestei întâlniri a liderilor unor centre importante de putere, reprezentând o dorință acută de implicare a Statelor Unite ale Americii pe glob. Discursul acestuia (The White House, 2021), caracterizat de claritate, este unul care a abordat diferite domenii ale politicii externe, unele cu implicații majore chiar din perioada imediat următoare, constituind un semnal de afirmare din partea hegemonului global, acela că acest pol de putere este dornic de a se implica la scară mondială. Astfel, se poate discuta despre o revenire a politicii externe active a acestui stat în cadrul scenei internaționale, prin cooperarea și colaborarea cu state, cu ajutorul organizațiilor internaționale, reprezentând un element clasic al ideologiei occidentale.

Președintele american a prefațat un plan de implicare semnificativă din partea statelor membre G7 pentru a soluționa criza provocată de pandemia COVID-19, o măsură menționată fiind oferirea unui miliard de vaccinuri pentru statele în curs de dezvoltare, acesta a subliniat rolul fundamental pe care statele dezvoltate îl au în oferirea de sprijin societății globale, utilizând chiar perspectiva moralității pentru accentuarea acestei idei de obligativitate în soluționarea problemelor internaționale. Joe Biden a criticat lipsa de responsabilitate din partea Rusiei și Chinei privind respectarea normelor internaționale

privind principii democratice precum respectarea drepturilor omului, încălcarea suveranității statelor și implicarea și influențarea activă în cadrul unor instituții politice externe. Astfel, acesta a propus formarea unei alternative mai sustenabile privind dezvoltarea statelor sărace, ca răspuns la inițiativa statului chinez în acest domeniu, denumit „Belt and Road”, care propune China ca punct central în oferirea sprijinului economic pentru progresul statele în curs de dezvoltare. Joe Biden consideră că aceste țări pot ajunge captive unei politici nedemocratice ale Chinei datorită monopolului investițiilor format în aceste state. Acesta propune o politică agresivă, din lipsa de efect sesizabil a sancțiunilor impuse până în prezent, privind China și Rusia. Acest lucru se datorează repetatelor încălcări ale ordinii internaționale actuale din partea celor două state, dar și a lipsei de rectificare privind acțiunile interne și externe întreprinse de acestea, aflate în opoziție clară cu normele democratice promovate la nivel discursiv. Liderul american reafirmă poziția de actor activ pe scena internațională a Statelor Unite ale Americii, promovând valori democratice precum responsabilitatea statelor, legitimitatea, respectarea drepturilor omului, egalitate, colaborarea și cooperarea activă între state pentru a preveni și soluționa conflicte și probleme cu implicații globale. Prin acest discurs al președintelui american putem observa o politică externă clar contrară cu cea promovată de administrația Trump, care se axa pe mediul intern, caracterizată de o lipsa de implicare a statului american pe glob, dar și de o reticență privind colaborarea cu alte state și promovarea unor politici globale unitare din partea liderilor politici occidentali. Așadar, acest summit a fost unul reprezentativ pentru perspectivele viitoare ale politicii externe americane, care începe să se poziționeze într-o direcție mutuală cu cea a Uniunii Europene, de prezență activă pe scena internațională și de satisfacerea nevoii globale constante de leadership.

În concluzie, pentru scurtă perioadă analizată, se poate observa o tendință uniformă privind politica externă întreprinsă de președintele Joe Biden: similaritatea de abordare a scenei internaționale cu demersurile Uniunii Europene în aceste domenii de activitate, prin acțiuni clare și eficiente întreprinse pe scena internațională. Această caracteristică reprezentând un potențial de restabilire a relațiilor transatlantice, dar și o perspectivă privind o mai strânsă cooperare și colaborare între cei doi poli de putere, în special în cadrul unei situații internaționale carac-

terizată de imprevizibilitate și de prezența unor crize cu impact negativ asupra întregului glob (pandemia COVID-19).

### 3.3 IMPACTUL ASUPRA UE

Încă din perioada campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale discursul lui Joe Biden a reprezentat o oportunitate și o speranță pentru promovarea unor relații transatlantice mai strânse în comparație cu administrația Trump, care a deteriorat aceste interacțiuni. Discursul președintelui Biden a rezonat cu politica externă și internă promovată de Uniunea Europeană, astfel fiind logică preferința liderilor europeni cu privire la viitorul președinte al Statelor Unite ale Americii, care l-au susținut pe acesta.

Rezultatul alegerilor prezidențiale din anul 2020 reprezentând un posibil prim pas către stabilirea unor noi relații fundamentale între cei doi actori de pe scena internațională, caracterizate de cooperarea și colaborarea sub o ideologie unitară și fezabilă. Georgi Gotev (EURACTIV, 2021), consideră că relațiile transatlantice se îndreaptă către un viitor comun și unitar: „The US is hoping to forge a common front of democracies against the rising might of authoritarian powers led by China and is keen to enlist the EU”. Acesta este de părere că acțiunile politicii externe actuale a președintelui american privind protejarea mediului înconjurător, reducerea poluării, reducerea tarifelor comerciale, politica externă comună privind China și Rusia, soluționarea crizei COVID-19 și deschiderea către o colaborare strânsă între Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii reprezintă refacerea relațiilor dintre cei doi poli de putere, relații deteriorate de politica protecționistă a președintelui Donald Trump.

Acțiunile întreprinse de președintele Joe Biden până în prezent conturează o distanțare clară față de politica externă a lui Donald Trump și o convergență către o ideologie occidentală comună pentru hegemonul american și proiectul european, în special în domeniul politicii externe. Punctul focal comun al celor doi actori internaționali îl reprezintă dorința de a acționa unitar pe scena internațională, pentru a putea influența și soluționa anumite probleme într-un mod eficient și prompt. Se poate discuta de o realiniere ideologică a politicii externe a celor doi poli de putere, datorită măsurilor luate de administrația Biden și a perspectivelor viitoare oferite de acesta.

În concluzie, anvergura implicațiilor acestor alegeri prezidențiale din Statele Unite ale Americii

asupra Uniunii Europene este una mai redusă față de rezultatele precedente, datorită lipsei de elemente haotice și imprevizibile, dar putem spune că importanța acestora este una de fond deoarece prezintă perspective viitoare comune multiple între cei doi poli de putere. Intensitatea politicii externe a Statelor Unite ale Americii este mai temperată, orientată către urmărirea intereselor pe termen mediu sau lung, prin intermediul promovării unei ideologii bazate pe respectarea normelor propuse de organizațiile internaționale și pe colaborarea dintre statele ideologiei occidentale. Această abordare este una recomandată deoarece statul american reprezintă hegemonul global, iar pornirea unor conflicte, directe sau indirecte, cu puteri în ascensiune precum China și India nu prezintă beneficii fezabile pentru acesta, în special în lipsa unor aliați puternici și cu valori similare. Consider că consolidarea sistemelor internaționale actuale de reglementare a scenei internaționale reprezintă un mijloc prin care Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană pot asigura ordinea mondială și pot preveni dezvoltarea regimurilor nedemocratice, iar politicile promovate de Biden și cele ale proiectului european se îndreaptă în această direcție unitară occidentală. Astfel, calea multilateralismului își face simțită prezența în cadrul relațiilor transatlantice. Se observă, datorită acțiunilor întreprinse în primele luni din mandatul prezidențial al lui Joe Biden, faptul că politica externă a celor doi poli de putere internaționali începe să se coaguleze sub perspective comune privind domenii fundamentale pentru societatea globală, precum economia, protecția mediului, sănătatea, respectarea drepturilor omului și a normelor internaționale, în conformitate cu valorile ideologiei occidentale.

### CONCLUZII

Alegerile prezidențiale din Statele Unite ale Americii reprezintă un eveniment cu importanță masivă pentru Uniunea Europeană, prin prisma relațiilor din multiple domenii de interes dintre cele două, dar impactul acestora își lasă amprenta și asupra întregii scene internaționale. Acest lucru se datorează poziției de hegemon global al statului american, la care se adaugă globalismul și interdependența între statele lumii. Chiar dacă apariția unor noi poli de putere, precum China și India, diminuează influența Statelor Unite ale Americii pe glob, aceasta încă își face puternic simțită prezența datorită poziției acestuia de hegemon global, iar politicile întreprinse de acest stat fiind de interes pentru întreaga scenă internațională. Pentru a putea

înțelege scena internațională și pentru a putea acționa în cadrul acesteia, este necesară o înțelegere și o analiză a liderului global, în cazul de față cel american, și implicit a președintelui său, care reprezintă ideologia și politica externă a statului, fiind un element fundamental pentru societatea americană și globală.

Victoria electorală a lui Donald Trump a reprezentat un șoc pentru societatea internațională, în special pentru aliații Statelor Unite ale Americii, cu precădere Uniunea Europeană. Această administrație a reprezentat o ieșire din tipar pentru politica externă americană și implicit pentru relația cu continentul european. Se poate observa o clară diferență ideologică de abordare în politicile externe și interne între cei doi poli de putere în perioada mandatului președintelui Donald Trump. Astfel, se face o distanțare vizibilă între conceptul clasic de ideologie occidentală, comună pentru Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană, și situația din perioada administrației Donald John Trump, situație caracterizată de focalizarea către intern a politicilor externe întreprinse, prin măsuri protecționiste și prin menținerea doar la nivel discursiv a politicii occidentale, iar în practică renunțarea la aceste idei și urmărirea intereselor individuale și nu colective.

Politica externă a Statelor Unite ale Americii sub administrația Trump a produs deteriorarea relațiilor cu Uniunea Europeană datorită conflictului ideologic, conflict provocat de măsurile radicale luate de liderul american, precum ieșirea din Tratatul de la Paris și din JCPOA, suprataxarea importului și părăsirea Organizației Mondiale a Sănătății, acestea fiind câteva dintre cele mai relevante exemple. Astfel, între cei doi actori de pe scena internațională s-au conturat poziții diametral opuse privind comerțul, Uniunea Europeană militând pentru o reducere a tarifelor vamale, în comparație cu măsurile protecționiste americane. Se poate observa o lipsă de leadership pe scena internațională din partea hegemonului american în această perioadă, datorită lacunei unei politici externe active și implicată, care să fie în strânsă legătură cu societatea globală și nevoile acesteia. Se poate discuta de un gol lăsat de Statele Unite ale Americii pe scena internațională, de lipsa unui lider, mai ales în perioada crizei provocate de pandemia COVID-19.

Această criză a relațiilor transatlantice a reprezentat un potențial de afirmare a poziției de liber nu doar regional ci și global a Uniunii Europene. Deși până la alegerea lui Donald Trump în funcția de președinte al hegemonului american se discuta despre o ideologie occidentală comună în cadrul relațiilor transatlantice,

dar și a politicii externe a celor doi poli de putere, acest lucru se schimbă, iar această transmutare reprezintă o situație delicată pentru Uniunea Europeană, care rămâne fără sprijinul aliatului său istoric în cadrul unei multitudini de domenii de importanță masivă pentru politicile europene. Acest element care pare la prima vedere negativ pentru proiectul european are chiar efectul advers, deoarece reprezintă o oportunitate de stabilire a unei Uniuni Europene care nu mai este dependentă de politica americană și care poate reprezenta o alternativă pentru poziția de lider global. Astfel, se observă o mișcare lentă de separare ideologică între cei doi actori internaționali care se reflectă prin acțiunile divergente și prin politica externă distinctă. Acest fenomen este unul fundamental pentru perspectiva viitoare a Uniunii Europene, care trebuie să evadeze de sub tutela americană și să fie complet independentă, în domeniul militar cu precădere, pentru a putea să obțină notorietate și chiar să se poată impune ca lider la nivel global.

Victoria lui Joe Biden în cursa prezidențială din Statele Unite ale Americii a reprezentat un prim pas către reconcilierea relațiilor transatlantice, spre sincronizarea politicilor externe americane cu cele europene. Se poate discuta despre o întoarcere către o politică ideologică comună promovată la nivel internațional de către cei doi actori internaționali. Totuși, Uniunea Europeană nu trebuie să fie sedusă de perspectiva refacerii și amplificării multilateralismului în cadrul relațiilor transatlantice, direcția unei Uniuni Europene independentă față de Statele Unite ale Americii fiind una mult mai fezabilă și cu imens potențial pozitiv pentru ambele centre de putere.

O Europa democratică și puternică reprezintă un aliat necesar Statelor Unite ale Americii, dar și un mediu de dezvoltare a unui eventual lider internațional, care să reprezinte și să asigure împreună cu statul american ideologia occidentală pe glob. Astfel, o distanțare față de tutela americană poate avea repercursiuni negative asupra intereselor Statelor Unite ale Americii pe termen scurt, luând în considerare contextul actual al unei lumi tot mai multipolară, dar reprezintă modalitatea de a asigura succesul viitor al ideologiei occidentale democratice. Existența unor doi poli de putere bine definiți ca actori internaționali independenți, care să aibă la baza acțiunilor întreprinse, pe plan global, o ideologie comună și unitară reprezintă un potențial imens de a influența, constant și activ, pe scară largă întreaga lume.

Consider că alegerile prezidențiale din Statele Unite ale Americii sunt de referință pentru întreaga scenă internațională, iar cele două administrații analizate reprezintă un punct de plecare privind viitorul relațiilor transatlantice și modul în care acestea se vor adapta și evolua la provocările prezente în mod constant pe glob. Se observă o dependență mai redusă din partea Uniunii Europene față de hegemonul american, în special ideologic unde se conturează o independență europeană clară. Nevoia consecventă de leadership prezentă pe scena internațională reprezintă premisele perspectivei viitoare a relației dintre cei doi poli de putere, balanța succesului dintre aceștia fiind condiționată de dorința și gradul de implicare la

nivel mondial al politicilor întreprinse. Sunt de părere că aceste relații dintre Statele Unite ale și Uniunea Europeană sunt fundamentale pentru menținerea și dezvoltarea societății democratice la nivel global, iar o scădere a influenței americane asupra proiectului, concomitent cu o creștere a puterii construcției europene, din perspectiva politică a realismului, reprezintă un beneficiu pentru ambele deoarece nevoia de aliați importanți, care nu sunt în relație de dependență ci de cooperare datorită unor interese și a unei ideologii comune, este una tot mai accentuată pe această scenă internațională caracterizată de multipolaritate, interdependență și instabilitate.

## BIBLIOGRAFIE

- abc Finance. (2020). *WEALTH WARS: THE COMPANIES MORE PROFITABLE THAN COUNTRIES*. <https://abcfinance.co.uk/blog/companies-more-profitable-than-countries/> (accesat la data de 07.02.2021).
- Allen, J., & Parnes, A. (2021). *Lucky: How Joe Biden Barely Won the Presidency*. New York: Crown.
- Allen, S. H., & Edwards, M. S. (2018, 06 16). The U.S. withdrew from the U.N. Human Rights Council. That's not how the council was supposed to work. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2018/06/26/the-u-s-withdrew-from-the-u-n-human-rights-council-thats-not-how-the-council-was-supposed-to-work/> (accesat la data de 16.04.2021).
- Armstrong, J. S., Berger, R., Boatright, R., Brewer, M., Cuzán, A. G., Dye, R. G., Eidelman, S., Eubanks, A. D., Freedman, G., Graefe, A., Jones Jr., R. J., King, J., MacWilliams, M. C., Morris, G. E., Nteta, T. M., Riddlesperger, J., Schaffner, B., Schweber, H., Steger, W., ... Wyss, M. (2017). *The 2016 Presidential Election: The Causes and Consequences of a Political Earthquake (Voting, Elections, and the Political Process)* (A. Cavari, R. J. Powell, & K. R. Mayer, Eds.). Londra: Lexington Books.
- Babayan, N., & Huber, D. (2012). Motioned, Debated, Agreed? Human Rights and Democracy Promotion in International Affairs. *The Transatlantic Relationship and the future Global Governance*, (6), 1-10.
- BBC. (2016). Trump election: Juncker warns president may upset US ties with Europe. *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/world-europe-37957673> (accesat la data de 18.03.2021).
- BBC. (2016). US election 2016: The Trump-Brexit voter revolt. <https://www.bbc.com/news/election-us-2016-37943072> (accesat la data de 19.03.2021).
- Chase, P., Sparding, P., & Mukai, Y. (2018). *Consequences of US trade policy on EU-US trade relations and the global trading system*. European Parliament. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/603882/EXPO\\_STU\(2018\)603882\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/603882/EXPO_STU(2018)603882_EN.pdf) (accesat la data de 22.04.2021).
- CIA. (2021). *European Union*. The World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/european-union/#economy> (accesat la data de 08.02.2021).
- CIA. (2021). *United States*. The World Factbook. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/united-states/#economy> (accesat la data de 08.02.2021).
- CIVITAS Institute for the Study of Civil Society. (2010). *EU-USA Relations*. <https://www.civitas.org.uk/content/files/EX.7.EU-USRelations.pdf> (accesat la data de 10.02.2021).
- Constituția Statelor Unite ale Americii*. (1787).
- The Council on Foreign Relations. (2021). *Trump's Foreign Policy Moments*. <https://www.cfr.org/timeline/trumps-foreign-policy-moments> (accesat la data de 16.04.2021).
- Dennison, S., Pardijs, D., Shapiro, J., & EUROPEAN COUNCIL ON FOREIGN RELATIONS. (2016). *Fear and loathing on the road to the US elections*. [https://ecfr.eu/special/flash\\_scorecard\\_us\\_elections/](https://ecfr.eu/special/flash_scorecard_us_elections/) (accesat la data de 17.04.2021).
- European Commission. (2021, 01 22). *EU-China Comprehensive Agreement on Investment: Milestones and documents*. European Commission News. <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2115> (accesat la data de 18.05.2021).
- European Parliament Think Tank (Ed.). (2017). *The 2016 elections in the United States: Effects on the EU-US relationship*. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/578030/EXPO\\_IDA\(2017\)578030\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/578030/EXPO_IDA(2017)578030_EN.pdf) (accesat la data de 15.04.2021).
- European Parliament. (2021, 01 20). *New US president: how EU-US relations could improve*. European Parliament News. [https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2021/1/story/20210107STO95113/20210107STO95113\\_en.pdf](https://www.europarl.europa.eu/pdfs/news/expert/2021/1/story/20210107STO95113/20210107STO95113_en.pdf) (accesat la data de 17.05.2021).
- European Parliamentary Research Service. (2020). *EU-Iran: The way forward Can the JCPOA survive the Trump presidency?* [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/652001/EPRS\\_BRI\(2020\)652001\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/652001/EPRS_BRI(2020)652001_EN.pdf) (accesat la data de 07.05.2021).
- Eurostat. (2021, 3). *China-EU - international trade in goods statistics*. Eurostat Statistics Explained. [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=China-EU\\_-\\_international\\_trade\\_in\\_goods\\_statistics&stable=0&redirect=no](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=China-EU_-_international_trade_in_goods_statistics&stable=0&redirect=no) (accesat la data de 10.05.2021).

- Federal Election Commission. (2016). *HILLARY FOR AMERICA*. <https://www.fec.gov/data/committee/C00575795/?cycle=2016> (accesat la data de 15.04.2021).
- Federal Election Commission. (2016). *TRUMP, DONALD J. / MICHAEL R. PENCE*. [https://www.fec.gov/data/candidate/P80001571/?cycle=2016&election\\_full=false](https://www.fec.gov/data/candidate/P80001571/?cycle=2016&election_full=false) (accesat la data de 15.04.2021).
- Federal Election Commission. (2020). *BIDEN FOR PRESIDENT*. Federal Election Commission United States of America. <https://www.fec.gov/data/committee/C00703975/?cycle=2020> (accesat la data de 14.05.2021).
- Federal Election Commission. (2020). *DONALD J. TRUMP FOR PRESIDENT, INC.* Federal Election Commission United States of America. <https://www.fec.gov/data/committee/C00580100/?cycle=2020> (accesat la data de 14.05.2021).
- Federal Election Commission. (2021, 01 28). *OFFICIAL 2020 PRESIDENTIAL GENERAL ELECTION RESULTS*. Federal Election Commission United States of America. <https://www.fec.gov/resources/cms-content/documents/2020presgeresults.pdf> (accesat la data de 10.05.2021).
- Federal Election Commission. (2017). *FEDERAL ELECTIONS 2016 Election Results for the U.S. President, the U.S. Senate and the U.S. House of Representatives* (J. Bucelato & E. J. Leamon, Eds.). Washington. <https://www.fec.gov/resources/cms-content/documents/federaelections2016.pdf> (accesat la data de 14.04.2021).
- Federal Register. (2021). *Executive Office of the President*. Federal Register The Daily Journal of the United States Government. <https://www.federalregister.gov/agencies/executive-office-of-the-president> (accesat la data de 20.05.2021).
- Federal Register. (2021). *Executive Office of the President*. [https://www.federalregister.gov/documents/search?conditions%5Bagency%5D%5B%5D=executive-office-of-the-president&page=2&per\\_page=10](https://www.federalregister.gov/documents/search?conditions%5Bagency%5D%5B%5D=executive-office-of-the-president&page=2&per_page=10) (accesat la data de 21.05.2021).
- Federal Register. (2021, 1 25). *Organizing and Mobilizing the United States Government To Provide a Unified and Effective Response To Combat COVID-19 and To Provide United States Leadership on Global Health and Security*. <https://www.federalregister.gov/documents/2021/01/25/2021-01759/organizing-and-mobilizing-the-united-states-government-to-provide-a-unified-and-effective-response> (accesat la data de 21.05.2021).
- Fukuyama, F. (1989). *The End of History?*. The National Interest (16): 3–18.
- Gotev, G. (2021, 03 26). EU says after Biden meeting: Let's safeguard global security together. *EURACTIV*. <https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/eu-says-after-biden-meeting-lets-safeguard-global-security-together/> (accesat la data de 22.05.2021).
- Goulard, S. (2020). *The Impact of the US–China Trade War on the European Union*. Global Journal of Emerging Market Economies, 12(1): 56–68. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0974910119896642> (accesat la data de 22.05.2021).
- Guarascio, F& Rinke, A., Reuters, (2020, 10 22). *Exclusive: In WHO overhaul push, EU urges changes to handling of pandemics*. REUTERS. <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-eu-who-exclusive-idUSKBN2770W5> (accesat la data de 23.05.2021).
- The Heritage Foundation. (2021). *2021 INDEX OF ECONOMIC FREEDOM*. Heritage. <https://www.heritage.org/index/ranking> (accesat la data de 15.02.2021).
- Internet World Stats. (2021). *Internet usage statistics*. <https://www.internetworldstats.com/stats.htm> (accesat la data de 16.02.2021).
- Kochis, D. (2019). *Global Operating Environment* (V ed.). [https://www.heritage.org/sites/default/files/2018-10/2019-IndexOfUSMilitaryStrength\\_ASSESSMENT\\_ENVIRONMENT\\_ALL.pdf](https://www.heritage.org/sites/default/files/2018-10/2019-IndexOfUSMilitaryStrength_ASSESSMENT_ENVIRONMENT_ALL.pdf) (accesat la data de 19.02.2021).
- Kondik, K., Abramowitz, A. I., Cook, R., Byler, D., Johnson, T. R., Frances, M., Owen, D., Panetta, G., Pisani, M., Toner, M. E., & Trende, S. (2021). *A Return to Normalcy?: The 2020 Election that (Almost) Broke America* (L. J. Sabato & M. J. Coleman, Eds.). Londra: Rowman & Littlefield Publishers.
- Lighthizer, R. (2019, 10 5). *Statement By U.S. Trade Representative Robert Lighthizer on Section 301 Action*. Office of the United States Trade Representative. <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2019/may/statement-us-trade-representative> (accesat la data de 10.05.2021).
- MERCER, A., DEANE, C., MCGEENEY, K., & PewResearchCenter. (2016). *Why 2016 election polls missed their mark*. <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/11/09/why-2016-election-polls-missed-their-mark/> (accesat la data de 03.04.2021).
- Morgenthau, H. (1948). *Politics Among Nations*. New York: Alfred A. Knopf.
- Muller, J. W. (2016). *What Is Populism?* Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- OWID. (2013). *Democracy. Our World in Data*. <https://ourworldindata.org/democracy> (accesat la data de 02.02.2021).
- PewResearchCenter. (2016). *Already-low voter satisfaction with choice of candidates falls even further*. <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/09/12/already-low-voter-satisfaction-with-choice-of-candidates-falls-even-further/> (accesat la data de 07.03.2021).
- Saleh, R. (2017). US Jerusalem move is chance for EU leadership. *EUobserver*. <https://euobserver.com/opinion/140386> (accesat la data de 10.03.2021).
- Smith, D. (2015). WHO RUNS THE WORLD? *The Sunday Times*. <https://www.equatex.com/en/article/who-runs-the-world/> (accesat la data de 04.02.2021).
- Statista. (2020). *Largest donors of humanitarian aid worldwide 2020, by country* Published by M. Szmigiera, Mar 12, 2021 In 2020, the United States government donated over 7.4 billion U.S. dollars in humanitarian aid worldwide. Germany followed with nearly 2.1 billion U.S. <https://www.statista.com/statistics/1091111/largest-donors-of-humanitarian-aid-worldwide-2020/>

- [com/statistics/275597/largers-donor-countries-of-aid-worldwide/](https://com/statistics/275597/largers-donor-countries-of-aid-worldwide/) (accesat la data de 20.02.2021).
- Steinhauer, V., & College of Europe. (2018). *Leaving the Paris Agreement: The United States' Disengagement from the Global Climate Regime and its Impact on EU Climate Diplomacy* (Issue 4/2018).
- The White House. (2021) *Remarks by President Biden in Press Conference* <https://www.whitehouse.gov/briefingroom/speechesremarks/2021/06/13/remarks-by-president-biden-in-press-conference-2/> (accesat la data de 18.06.2021).
- Thompson, F. J., Wong, K. K., & Rabe, B. G. (2020). *Trump, the Administrative Presidency, and Federalism*. Washington: Brookings.
- Tufts Now. (2019). *Why the United States Is the Only Superpower*. Tufts Now. <https://now.tufts.edu/articles/why-united-states-only-superpower> (accesat la data de 03.02.2021).
- UE. (2021). *Humanitarian aid*. [https://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid\\_en](https://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid_en) (accesat la data de 19.02.2021).
- United States Embassy in the EU. (n.d.). *Official Reports*. U.S. mission to the European Union.
- Uniunea Europeană. (n.d.). *UE pe scurt*. Europa.eu. [https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief\\_ro](https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_ro) (accesat la data de 09.02.2021).
- USAID. (2021). *HUMANITARIAN ASSISTANCE*. <https://www.usaid.gov/humanitarian-assistance> (accesat la data de 21.02.2021).
- Van Schaik, L., Dams, T., & Policy Department for External Relations. (2020, 11 20). *No way back: Why the transatlantic future needs a stronger EU*. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/653619/EXPO\\_IDA\(2020\)653619\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/653619/EXPO_IDA(2020)653619_EN.pdf) (accesat la data de 13.05.2021).
- VOA News. (2016). EU Commission President: Trump's Election Poses Risks for EU-US Relationship. <https://www.voanews.com/europe/eu-commission-president-trumps-election-poses-risks-eu-us-relationship> (accesat la data de 13.02.2021).
- Whalen, J. (2020). Europe fined Google nearly \$10 billion for antitrust violations, but little has changed. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/technology/2020/11/10/eu-antitrust-probe-google/> (accesat la data de 23.02.2021).
- The Wilfried Martens Centre for European Studies. (2018). *The US-led missile strikes in Syria*. <https://www.martenscentre.eu/wp-content/uploads/2020/06/us-led-missile-strikes-syria.pdf> (accesat la data de 02.05.2021).